

tiet og fra det radikale Partis Side, fra Regeringsblokkens Side i det hele, som gør Forslaget saa uklart, og som gør, at jeg ikke har kunnet gaa med til dette Forslag i den Udformning, det har faaet af Regeringen og af Flertallet.

Men meget vanskeligere bliver det at forstaa Venstres Stilling til Lovforslaget. Ogsaa her maa man regne med Stemninger, en uklar Stemning imod Byerhvervene hos dette overvejende Landbrugsparti, og saa en stor Ængstelse hos Partiet — altsaa atter en Stemning — for at komme i Baas sammen med det konservative Folkeparti. Jeg maa sige, Venstre er meget vanskeligt at naa til noget Samarbejde med; og naar jeg her taler om Samarbejde, tænker jeg ikke paa den kommende Valgdag eller noget lignende, men mere paa Forstaaelsen med Partiet. Naar man henvender sig til et æret Medlem af Venstre i et eller andet Anliggende for at høre hans eller Partiets Mening om det, antager Sammenkomsten meget hurtigt Karakteren af en Audiens, i hvilken man som Supplikant har Foretræde; man faar til Svar et Skuldertræk, nogle intetsigende Bemærkninger, eller Øjenbrynene løftes højt op i Panden, hvilket alt sammen betyder: Ja, vi ved jo selvfølgelig en hel Del, og vi kunde jo ogsaa meget godt sige noget, men det kommer jo an paa, hvem det er, der henvender sig til os. Der er ingen her i Salen udenfor Partiet Venstre, som staar dette Parti nærmere, mere ønsker at arbejde sammen med det, end jeg gør. Og det gør jeg, som jeg sagde, ingenlunde under Hensyn til Valgdagen, det har ikke noget som helst at gøre med taktiske Hensyn. Jeg gør det, fordi jeg anerkender den overordentlig store Betydning, som dette Parti og den Samfundsklasse, som det væsentlig repræsenterer, har for vort hele Samfund.

Denne Betydning søger jeg ikke alene og ingenlunde mest i Partiets økonomiske Betydning, men jeg søger den langt mere i Partiets sociale og kulturelle Betydning. Jeg søger den meget mere i det, som enkelte af de ærede Medlemmer af dette Parti har udviklet for os, naar de talte om Bondekultur i Modsætning til Bykultur. Jeg ser klart denne Forskel mellem Bondekultur og Bykultur; jeg ser meget godt, at Kulturen i Byerne, ikke mindst paa Grund af Driftsformer som dem, vi her har under Behandling, skyder op i en vældig Højde paa en tynd Stængel og mere og mere fjerner sig fra den Jordbund, den Kultur, den er udgaaet fra. Jeg ser meget godt, hvorledes denne Kultur ender i

det perverse, hvorved jeg selvfølgelig ikke tænker paa det seksuelle Forhold alene, men ogsaa paa Perversitet, saaledes som den kan finde Udslag i saa at sige alle andre Forhold i Livet, som den kan finde Udslag i de overdrevne Krav, man stiller til Staten, i den overdrevne Humanitet, som gør sig gældende i Lovforslag, der skal tage Byrderne og Kampen i Livet fra den enkelt og lægge dem over paa Staten. Alt det er, hvad jeg sammenfatter under Betegnelsen Perversitet, hvorved jeg altsaa forstaaer den Kultur, som har løsrevet sig fra det naturlige Grundlag og tager sit Udgangspunkt i Doktriner og Ideer, medens Bondekulturen gror langsomt, stille og jævnt, men aldrig slipper Taget i Naturforholdene og i, hvad der er naturligt, og derfor aldrig vil kunne føre Udviklingen frem i Perversitet. Det er navnlig dette Forhold, som gør, at jeg ser saa meget i det Parti, der i væsentlig Grad repræsenterer Landbruget, og at jeg saa gerne ønsker et Samarbejde med det; men dette er, som sagt, overfor de enkelte Holdninger overordentlig vanskeligt at tilvejebringe.

Det maa være de Stemninger, jeg har antydnet, som har ført Venstre over i den Lejr, hvor de — ogsaa gennem Flertallets Ændringsforslag, selv om jeg skal indrømme, at Venstres Ændringsforslag indeholder enkelte Forbedringer —, for at udtrykke det simpelt og klart, gaar Socialdemokratiets Ærinde. Og det ved Socialdemokratiet udmærket godt i dette Tilfælde; de er ikke en Smule dummere end vi andre.

Jeg har allerede nævnt en Række af de Stemninger, som førte til § 11 i Afviklingsloven. Vi kan føje andre dertil, vi kan tale om de Stemninger, som fremkommer gennem stærk Meningsforskel — lad os nøjes med at sige, at det er stærk Meningsforskel — i den overordentlige Kommission. Det mødes med Stemninger nede i det brede Folk, som, uden at forstaa den store Forretnings Funktion i Livet, er stemt imod den. Det mødes med almindelig menneskelig Mistænksomhed og Nysgerrighed, der har Lyst til at kige i andre Menneskers Papirer. Og ikke mindst mødes det med en Stemning, som udgaar af en fuldkommen Mangel paa Viden om Grunden til disse store Forretningers Forekomst, om deres Art, om Forskellighederne mellem dem, om den Nytte, de gør, og om den Skade, de eventuelt kan gøre. Alt, hvad jeg her har talt om, er Stemninger, og disse Stemninger fandt Udtryk i § 11 i Afviklingsloven, der lyder